

Taidenäyttelyiden valtiontakuu

Hakijan opas

*Näyttelyiden valtiontakuuvaltuutus
1.6.2011*

SISÄLTÖ

1.	LAIN JA ASETUKSEN SISÄLTÖ	3
2.	PERIAATTEET	3
2.1.	Laki vapauttaa suurista vakuutusmaksuista.....	4
2.2.	Valtiontakuun voi saada kansallisesti tai kansainvälisesti merkittävä näyttely	4
2.3.	Valtiontakuu on harkinnanvarainen	4
2.4.	Valtiontakuu voidaan myöntää osittaisena ja sille voidaan asettaa ehtoja ja rajoituksia.....	4
2.5.	Valtiontakuun voi saada enintään näyttelyesineiden vakuutusarvon määräisenä.	5
2.6.	Valtiontakuun kohde ja sen hakija	5
2.7.	Valtiontakuu on toissijainen suhteessa vakuutukseen ja muihin takuisiin	5
2.8.	Näyttelyn järjestäjällä on omavastuu	5
2.9.	Valtiontakuusta korvattava vahinko	6
3.	VALTIONTAKUU JA VAKUUTUSYHTIÖN MYÖNTÄMÄ NÄYTTELYVAKUUTUS	7
4.	MUISTILISTA – ENNEN KUIN HAET VALTIONTAKUUTA	8
5.	HAKEMISMENETTELY.....	9
5.1.	Hakemuslomake.....	9
5.2.	Määräajat – kolme ja kuusi kuukautta	10
5.3.	Hakemuksen täydentäminen.....	10
5.4.	Muutosten merkitykset valtiontakuulle.....	10
5.5.	Menettelyn julkisuus / luottamuksellisuus	11
6.	VAKUUTUSARVO.....	11
7.	NÄYTTELYSOPIMUS	12
8.	KULJETUKSET	14
9.	KUNTOTARKASTUS JA KONSERVOINTIPALVELUIDEN KÄYTTÖ	16
10.	RAKENTEELLINEN SUOJAUS, PALO- JA RIKOS- TURVALLISUUS	17
10.1.	Näyttelytilat.....	17
10.2.	Paloturvallisuus	18
10.3.	Rikosturvallisuus.....	19
10.4.	Varastointi	19
10.5.	Ulkomaisissa museoissa järjestettävät näyttelyt	20
11.	SEURANTA	20
12.	VAHINKOJEN SELVITTÄMINEN JA KORVAAMINEN	20
13.	MISTÄ APUA JA NEUVOJA	21

Taidenäyttelyiden valtion- takuujärjestelmä sekä takuun hakeminen

1. LAIN JA ASETUKSEN SISÄLTÖ

Järjestelmän tavoitteena on edistää korkeatasoista kansainvälistä ja kotimaista näyttelytoimintaa ja kulttuurivaihtoa. Järjestelmä perustuu lakiin taidenäyttelyiden valtioneuvoston päätöksistä (411/1986, 639/1991 ja 382/2009) ja lakia täydentävään asetukseen taidenäyttelyiden valtioneuvoston päätöksistä (445/1986, 640/1991 ja 528/2009).

Laki sisältää säännökset soveltamisalasta, valtioneuvoston myöntämisen yleisistä edellytyksistä, valtioneuvoston toissijaisuudesta, myöntämisestä, korvattavasta vahingosta ja takautumisoikeudesta.

Asetus sisältää määräykset valtioneuvostonlautakunnan kokoonpanosta ja tehtävistä, hakemus- ja korvausmenettelyistä sekä omavastuusta.

Opetus- ja kulttuuriministeriön ja valtioneuvostonlautakunnan tehtävät:

Opetus- ja kulttuuriministeriö ottaa vastaan hakemukset, hankkii valtioneuvostonlautakunnan lausunnon hakemuksista, vie valtioneuvoston rahasiainvaliokunnan käsiteltäväksi yli 50 miljoonan euron valtioneuvoston päätöksistä, ottaa vastaan korvaushakemukset, hankkii niistä lautakunnan lausunnon, tekee korvauspäätöksen ja huolehtii takautumisoikeuden käytöstä.

Valtioneuvostonlautakunta on asiantuntijaelin, jonka puheenjohtajana toimii opetus- ja kulttuuriministeriön virkamies. Se antaa lausunnon kaikista hakemuksista ja korvaushakemuksista sekä asettaa tarvittaessa ehtoja ja rajoituksia takuun myöntämiseksi.

2. PERIAATTEET

Näyttelyiden valtioneuvostonlakujärjestelmä perustuu pitkälle vietyyn riskinhallintaan. Lähtökohtana on, että vahingot pyritään torjumaan ennakolta yksityiskohtaisilla turvallisuusmääräyksillä ja hyvällä sopimuskäytännöllä. Näyttelyn järjestäjään kohdistuva korostettu huolellisuusvelvoite perustuu järjestelmän luonteeseen; näyttelyn järjestäjä vapautuu vakuutusmaksuista

ja mahdolliset vahingot maksetaan valtion varoista. Toisaalta näyttelyesineet ovat usein ainutlaatuisia kulttuuriomaisuutta, jonka tuhoutumista ei rahalla voi korvata.

2.1. Laki vapauttaa suurista vakuutusmaksuista

Lain tarkoituksena on vapauttaa merkittävien näyttelyiden järjestäjät huomattavista vakuutusmaksuista, jotka vaikeuttavat tällaisten näyttelyiden järjestämistä, ja edistää suomalaisen taiteen ja kulttuurin vaihtoa muiden maiden kanssa. Näin valtioneuvostonjärjestelmä omalta osaltaan edistää korkeatasoista kansallista ja kansainvälistä näyttelytoimintaa ja kulttuurivaihtoa.

2.2. Valtiontakuun voi saada kansallisesti tai kansainvälisesti merkittävä näyttely

Lakia sovelletaan taidenäyttelyihin ja kulttuurihistoriallisiin näyttelyihin. Edellytyksenä on aina, että näyttely on taiteellisesti tai kulttuurihistoriallisesti merkittävä tai se edistää kansainvälistä kulttuurivaihtoa. Luonteeltaan kaupallisiin näyttelyihin takuuta ei voi saada.

Valtioneuvoston takuun voi saada vain kotimaisen julkis- ja muun yleishyödyllisen yhteisön järjestämä näyttely. Valtioneuvoston takuuta voidaan myöntää sekä kotimaassa että ulkomailla järjestettävälle näyttelylle.

2.3. Valtioneuvoston takuun on harkinnanvarainen

Valtioneuvoston takuun myöntäminen perustuu tapauskohtaiseen tarkoituksenmukaisuusharkintaan. Huomioon otetaan yleiset kulttuuri- ja taidepoliittiset näkökohdat sekä näyttelytoiminnan toteuttamiseen liittyvät turvallisuusjärjestelyt ja riskit.

Koska valtioneuvoston takuiden yhteenlaskettu takuuvastuu saa samanaikaisesti olla enintään 1000 miljoonaa euroa, voi vastuun täytyminen olla esteenä valtioneuvoston takuun myöntämiselle.

2.4. Valtioneuvoston takuuta voidaan myöntää osittaisena ja sille voidaan asettaa ehtoja ja rajoituksia

Valtioneuvoston takuuta voidaan rajoittaa koskemaan vain osaa näyttelytoiminnasta, näyttelytoimintajäsenistä, näyttelytoimintatilasta tai kuljetuksesta. Päätöksessä ilmoitetaan valtioneuvoston takuun alkamis- ja päättymispäivä.

Päätöksessä voidaan hakijalle asettaa erilaisia, usein turvallisuusjärjestelyihin liittyviä ehtoja, joiden noudattamatta jättämisestä pääsääntöisesti seuraa, että siitä johtuvia vahinkoja ei korvata. Valtioneuvoston takuuta voidaan myöntää myös vain osalle haetusta vakuutusarvosta, jolloin näyttelytoiminnan järjestäjän vakuutettava kattamaton vastuu.

2.5. Valtiontakuun voi saada enintään näyttelyesineiden vakuutusarvon määräisenä.

Vakuutusarvo on vahinkotilanteessa ehdoton korvauskatto, eli vaikka tuhoutuneen esineen arvo olisi vahingon sattuessa suurempi kuin vakuutusarvo, valtiontakuun perusteella maksetaan korkeintaan vakuutusarvo.

Mikäli vahingon tapahduttua selviää, että vakuutusarvo ei vastaa esineen todellista arvoa, ei vakuutusarvoa pidetä korvauksen maksamisen perusteena.

Myönnettäessä valtiontakuuta valuuttamääräiselle vakuutusarvolle sovelletaan takuuta myönnettäessä voimassa olevaa Euroopan keskuspankin ao. valuutalle ilmoittamaa kurssia.

2.6. Valtiontakuun kohde ja sen hakija

Valtiontakuu myönnetään näyttelyn järjestäjän hakemuksesta ja näyttelyn järjestäjän antamien tietojen perusteella näyttelyesineille aiheutuvien vahinkojen korvaamisen varalta. Korvaukset maksetaan näyttelyn järjestäjälle – ei suoraan esineiden omistajille tai lainaksiantajalle. Valtiontakuupäätöksessä asetetut ehdot – ja niiden rikkomisen seuraukset – kohdistuvat näyttelyn järjestäjään.

Lainaksiantajalla ei ole valtiontakuun perusteella suoraa sopimussuhdetta Suomen valtioon.

2.7. Valtiontakuu on toissijainen suhteessa vakuutukseen ja muihin takuisiin

Mikäli näyttelyn järjestäjä ottaa vakuutuksen näyttelyesineille vakuutusyhtiöstä, on tällainen vakuutus ensisijainen valtiontakuuseen nähden. Tämä tarkoittaa sitä, että vahinko korvataan ensisijaisesti vakuutuksesta tai vakuudesta ja vasta toissijaisesti, siltä osin kuin vahinkoa ei kokonaan saada muun vakuutuksen perusteella korvatuksi, valtiontakuun perusteella. Valtiontakuu on toissijainen myös jonkun muun valtion myöntämän valtiontakuun kanssa.

Valtiontakuuta haettaessa näyttelyn järjestäjän on ilmoitettava muut mahdolliset vakuutukset, jotka on myönnetty näyttelyesineille. Ilmoitusvelvollisuus koskee niitä vakuutuksia, joista näyttelyn järjestäjä on tietoinen ja jotka on otettu valtiontakuun lisäksi.

2.8. Näyttelyn järjestäjällä on omavastuu

Omavastuu on portaittain kohoava: alin omavastuu on 20 000 euroa (vakuutusarvo alle 50 miljoonaa euroa), 40 000 euroa (vakuutusarvo 50–100 miljoonaa euroa), 60 000 euroa (vakuutusarvo 100-200 miljoonaa euroa)

100 000 euroa (vakuutusarvo 200-500 miljoonaa euroa) ja ylin omavastuu 200 000 euroa (vakuutusarvo yli 500 miljoonaa euroa).

Näyttelyn järjestäjälle asetetun omavastuun tarkoituksena on korostaa edellä mainittua näyttelyn järjestäjän ensisijaista kokonaisvastuuta. On myös tarkoituksenmukaista, että ensisijaisessa vastuussa oleva näyttelyn järjestäjä mahdollisesti yhdessä vakuutusyhtiönsä kanssa selvittää ja maksaa vähäisemmät ja useammin sattuvat yksittäiset rikkoontumisvahingot. Valtiontakuujärjestelmä vastaa suurvahingoista. Omavastuun suuruus ilmoitetaan päätöksessä valtioneuvoston myöntämisestä. Omavastuun kattamiseksi näyttelyjärjestäjät lähes säännönmukaisesti ottavat vakuutuksen.

Opetus- ja kulttuuriministeriö perii päätöksestään opetus- ja kulttuuriministeriön suoritteiden maksullisuudesta annetun päätöksen mukaisen maksun.

2.9. Valtiontakuusta korvattava vahinko

Valtioneuvoston perusteella korvataan:

- Korjauskustannukset, lähinnä konservointiin ja sen dokumentointiin liittyvät kustannukset
- Vahingosta aiheutuneet muut suoranaiset kustannukset, kuten vahingon selvittely ja arviointikustannukset
- Arvon alennus tai
- Tuhoutuneen tai hukatun esineen arvo.

Näyttelyn järjestäjällä on velvollisuus välittömästi ilmoittaa opetus- ja kulttuuriministeriölle tapahtuneista vahingoista. Ilmoitusvelvollisuus koskee kaikkia vahinkoja, myös niitä, jotka näyttäisivät jäävän näyttelyjärjestäjän omavastuun piiriin. Ilmoitus tehdään ministeriön internet-sivuilta www.minedu.fi saatavalla vahinkoilmoituslomakkeella.

Korvausta haettaessa hakijan on laadittava opetus- ja kulttuuriministeriölle osoitettu korvaushakemus. Hakemuksessa on oltava selvitys vahinkotapahdumasta, vahingon määrästä ja vahingon kärsijästä. Laki lähtee siitä periaatteesta, että näyttelyn järjestäjän velvollisuutena on selvittää vahinko ja ottaa kantaa vahingon määrään, käyttäen esimerkiksi omalla kustannuksellaan asiantuntijoita.

Opetus- ja kulttuuriministeriön on hankittava hakemuksesta lautakunnan lausunto. Lain mukaan opetus- ja kulttuuriministeriö päättää vahingon korvaamisesta.

Mikäli hakemuksen mukainen korvaus on opetus- ja kulttuuriministeriön ja lautakunnan näkemyksen mukaan valtioneuvostolain perusteella suorit-

tava, korvaus maksetaan hakijalle omavastuulla vähennettynä. Valuuttamääräisissä korvauksissa käytetään pääsääntöisesti vahinkopäivän kurssia.

3. VALTIONTAKUU JA VAKUUTUSYHTIÖN MYÖNTÄMÄ NÄYTTELYVAKUUTUS

Valtion takuun kiistaton etu verrattuna kaupalliseen näyttelyvakuutukseen on sen halvempi hinta. Haittapuolena on työläämpi hakemismenettely.

Miten valtiontakuujärjestelmä toimii korvaustilanteessa verrattuna tyyppilliseen näyttelyvakuutukseen?

Valtiontakuujärjestelmän ja yksityisten vakuutusyhtiöiden näyttelyiden vakuuttamisessa käyttämien vakuutusehtojen vahinkojen korvaamiseen liittyvät keskeiset periaatteet ovat samanlaiset. Vahingon sattuessa vahinkoa kärsinyt on pääosin samassa asemassa riippumatta siitä kummasta järjestelmästä korvaus maksetaan. Vakuutuksesta korvattava vahinko määritellään käytännössä myös samalla tavalla. Esimerkiksi ns. rikastumiskieltoperiaatetta, jonka mukaan vain todellinen vahinko korvataan riippumatta hakijan ilmoittamasta, virheelliseksi osoittautuneesta vakuutusarvosta, sovelletaan myös vakuutukseen. Velvollisuus estää ja rajoittaa vahinkoja sekä noudattaa suojeluohjeita ovat myös periaatteiltaan samanlaisia.

Vahinkoa kärsineen kannalta tärkein ero on se, että vakuutuksessa vakuutusyhtiö maksaa korvauksen yleensä suoraan vahinkoa kärsineelle osapuolelle, valtiontakuuun perusteella korvaus suoritetaan aina näyttelyn järjestäjälle. Vahinkoa kärsinyt lainaksiantaja voi siis kohdistaa korvausvaateensa yksinomaan näyttelyn järjestäjään. Lainaksiantaja on lähes poikkeuksetta turvannut asemansa näyttelysopimuksen määräyksiin, joilla näyttelyn järjestäjä sitoutuu korvaamaan kaikki näyttelysineelle aiheutuneet vahingot.

Mikäli vahinko johtuu siitä, että hakemuksessa ilmoitettuja turvajärjestelyjä tai valtiontakuu päätöksessä asetettuja ehtoja ja rajoituksia ei ole noudatettu, valtiontakuuun perusteella ei pääsääntöisesti makseta korvausta. Useimmissa vakuutus sopimuksissa lopputulos on sama, jos vakuutuksenottaja tai vakuutettu jättää noudattamatta vakuutusyhtiön kanssa nimenomaisesti sovittuja turvajärjestelyjä. Kummassakin tapauksessa kyse on siitä, että menettely on verrattavissa tahalliseen vahingon aiheuttamiseen. Vakuutus sopimuksissa periaatteena on myös, että ainakaan täyttä korvausta ei makseta, mikäli vakuutettu on aiheuttanut vahinkotapahtuman törkeällä tuottamuksella.

Valtiontakuuta koskevassa laissa ei ole lainkaan esimerkiksi sotaa, maanjäristyksiä ja terrorismia koskevia rajoitusehtoja, joita varsinkin ulkomaisissa näyttelyvakuutuksissa usein on. Kaikki hakijalle asetetut erityiset rajoitukset ja ehdot ilmenevät opetus- ja kulttuuriministeriön päätöksestä, jolla

valtioneuvosto on myöntänyt. Edellä kuvattujen tyyppisiä vastuunrajoituksia ei ole toistaiseksi jouduttu asettamaan. Tässä suhteessa valtioneuvostoon antama suoja voi olla kattavampi kuin vakuutuksessa.

Mikäli näyttelyesineillä on yksityistä vakuutusurva tai ne ovat toisen valtion tai muun julkisyhteisön vakuuden piirissä, on sellainen vakuutus tai muu vakuus aina ensisijainen valtioneuvostoon nähden. Joskus yksittäisillä näyttelyesineillä on voimassa oleva, esineen omistajan järjestämä vakuutus, joka halutaan pitää voimassa. Näin vakuutettu esine voidaan sisällyttää toissijaisesti valtioneuvostoon ja vahingon sattuessa korvausta olisi haettava ensin vakuutuksesta. Jos vakuutuksen ehtojen mukaan korvausta ei kuitenkaan suoritettaisi, voisi korvausta hakea toissijaisesti valtioneuvostoon perusteella.

Mikäli näyttelyn järjestäjä on ottanut omavastuunsa kattamiseksi vakuutusyhtiön myöntämän näyttelyvakuutuksen, sisältyy tähän järjestelyyn vakuutusurvan lisäksi useimmiten myös vakuutusyhtiön turvallisuustarkastuksia ja neuvontaa ja vahingon satuttua apua vahingon selvittämisessä.

4. MUISTILISTA ENNEN KUIN HAET VALTIONEUVOSTA

- Tarkista ja harkitse täyttääkö näyttely valtioneuvoston kriteerit (kuten: hakija on kotimainen julkis- tai muu yleishyödyllinen yhteisö ja näyttely on ei-kaupallinen, taiteellisesti tai kulttuurihistoriallisesti merkittävä)
- Hakemuksen liitteineen on oltava opetus- ja kulttuuriministeriössä vähintään 3 kk ennen valtioneuvoston alkamista, ja hakemuksessa on tuolloin oltava kaikki hakemuksen käsittelyn kannalta tarpeelliset tiedot. HUOM! Mikäli tarvittavat valtioneuvoston päätöksen esimerkiksi lainaksiantajaa varten etuajassa, on hakemus myös tehtävä vastaavasti aikaisemmin
- Mikäli näyttelyn arvo on yli 50 miljoonaa euroa
 - tee opetus- ja kulttuuriministeriölle alustava ilmoitus vähintään puoli vuotta ennen näyttelyä,
 - kuljetukselle on hankittava poliisin turvasaatto
- Aloita mahdollisimman aikaisessa vaiheessa näyttelysopimuksen neuvottelemineen lainaksiantajan kanssa. Tarkista mitä valtioneuvoston järjestelmä edellyttää sopimusehdoilta. Tee kuljetussopimus ja mahdollinen sopimus konservointipalveluista
- Pyri neuvottelemaan vakuutusarvot ajoissa realistisiksi. Ota huomioon, että joissakin maissa tarvitaan viranomaisten hyväksyntä vientilupaa varten. Tällöin arvot voivat muuttua

- Panosta käsittelyn ja kuljetuksen turvallisuuteen, koska vahingot tapahtuvat lähes aina kuljetuksen, pakkaamisen ja purkamisen yhteydessä. Mikäli kuljetus on erityisen arvokas, tilaa poliisiin turvasaatto ajoissa, vähintään kuukausi ennen kuljetusta
- Hanki tuore, rikosilmoitinlaitteiden tarkastuspöytäkirja – korkeintaan vuoden vanha näyttelyn päättyessä
- Hanki näyttelytilan ja välivaraston tuore palotarkastuspöytäkirja – korkeintaan vuoden vanha näyttelyn päättyessä ja alkusammutuskaluston tarkastuspöytäkirja – korkeintaan kahden vuoden vanha näyttelyn päättyessä
- Hanki tarkastuspöytäkirjat näyttelytilan ja välivaraston mahdollisista automaattisista paloilmoittimista – korkeintaan kolmen vuoden vanha näyttelyn päättyessä ja automaattisista sammutuslaitteistoista – korkeintaan kahden vuoden vanha näyttelyn päättyessä
- Liitä hakemukseen näyttelyn talousarvio
- Tee hakemus huolellisesti ohjeita noudattaen "kerralla oikein" ja päivää kaikki liitteet
- Älä kerro ulkopuolisille mitään näyttelyn turvajärjestelyistä tai vakuutusarvoista

5. HAKEMISMENETTELY

Valtiontakuun hakeminen vaatii huolellista paneutumista hakemuslomakkeessa pyydettyihin tietoihin ja tähän ohjeeseen.

Valtiontakuu myönnetään näyttelyn järjestäjän hakemuksesta. Hakemus, joka tehdään ministeriön internet-sivuilta www.minedu.fi saatavalla lomakkeella, osoitetaan opetus- ja kulttuuriministeriölle (PL 29, 00023 VALTIONEUVOSTO).

5.1. Hakemuslomake

Hakemuslomakkeen huolellinen täyttäminen nopeuttaa asian käsittelyä. Tavoitteena on, että hakemus voitaisiin tehdä "kerralla oikein". Näin näyttelyn järjestäjä voi keskittyä itse näyttelyyn. Puutteelliset ja epäselvät hakemukset aiheuttavat moninkertaista käsittelyä ja viivästymisiä sekä hakijalle että opetus- ja kulttuuriministeriölle. Tämän seurauksena hakija on pitkään epä tietoinen valtiontakuun myöntämisestä.

5.2. Määräajat – kolme ja kuusi kuukautta

Asetuksen mukaan hakemus on toimitettava opetus- ja kulttuuriministeriöön viimeistään kolme kuukautta ennen haetun valtioneuvoston alkamista, HUOM! ennen valtioneuvoston alkamista – ei näyttelyn alkamista. Mikäli hakemus tehdään myöhemmin, valtioneuvoston voidaan myöntää alkavaksi aikaisintaan kolmen kuukauden kuluttua siitä päivästä, jolloin hakemus saapui ministeriöön. Myöhästymistapauksissa hakija joutuu ottamaan kaupallisen vakuutuksen sille ajalle, jolle valtioneuvostoa ei voida myöntää.

Mikäli tarvitset päätöksen jo ennen (esim. 1 kk) valtioneuvoston alkamista, mainitse siitä hakemuksessa ja tee hakemus vastaavasti aikaisemmin.

Opetus- ja kulttuuriministeriö on pyytänyt näyttelyn järjestäjää tekemään alustavan kirjallisen ennakoilmoituksen yli 50 milj. euron arvoisista näyttelyistä vähintään puoli vuotta ennen valtioneuvoston alkamista. Ennakoilmoituksen tekeminen ei takaa valtioneuvoston saamista koko haetulle vakuutusarvolle, mutta se parantaa ministeriön mahdollisuuksia ennakoita tilanne niin, että valtioneuvoston kattosumma ei muodostuisi esteeksi valtioneuvoston myöntämiselle.

5.3. Hakemuksen täydentäminen

Jotta määräajalla olisi merkitystä lautakunnan työskentelyn kannalta, on hakemuksen ja sen liitteiden oltava mahdollisimman valmiit ja täydelliset, sellaiset että valtioneuvoston myöntäminen voidaan niiden perusteella ratkaista. Erityisesti suurten näyttelyiden eräät oleelliset tiedot, kuten lopullinen teosluettelo, lainaksiantajat ja vakuutusarvo voivat kuitenkin joskus olla selvillä vasta hakemuksen jättämisen määräajan jälkeen. Näissä tilanteissa hakemuksen tekovaiheessa ilmoitetaan esimerkiksi vakuutusarvosta enimmäissumma sekä mukaan tulevat teokset ja päivämäärä, mihin mennessä lopullinen vakuutusarvo ja teosluettelo ilmoitetaan.

Mikäli kaikki keskenään samansisältöiset näyttelysopimukset eivät ole hakemusta tehtäessä vielä allekirjoitetut riittää, kun hakija liittää mukaan yhden mallisopimuksen ja ilmoittaa, että muidenkin lainaksiantajien kanssa tullaan tekemään samansisältöinen sopimus. Kaikki sopimukset ja vaadittavat tiedot on kuitenkin aina toimitettava ministeriöön viimeistään hakijan lupaamana päivänä ja ennen valtioneuvoston alkamista. Mikäli sopimukset ovat samanlaisia, riittää kopio yhdestä sopimuksesta ja luettelo niistä lainaksiantajista, joiden kanssa on tehty samanlainen sopimus.

5.4. Muutosten merkitykset valtioneuvostolle

Kuljetusten ajankohtiin ja kuljetusten yksityiskohtiin voi tulla asiallisista syistä muutoksia aivan viimevaiheissa ja senkin jälkeen, kun valtioneuvoston on jo myönnetty. Mikäli ilmoitettu kuljetussuunnitelma ei muutu ja kyseessä on vain kuljetuspäivämäärien muutos, tästä ei tarvitse ilmoittaa.

Näyttelyn aukiolon pidennyksestä valtioneuvostoaikana on ilmoitettava kirjallisesti opetus- ja kulttuuriministeriölle. Mikäli näyttelyn valtioneuvostoaikaa halutaan pidentää, on siitä tehtävä lisähakemus.

Vakuutusarvon vähäistä alentumista, mikäli esimerkiksi yksi tai kaksi ilmoitettua teosta ei näytteilyyn tulekaan ja vakuutusarvo jonkin verran alenee tai jos teos korvautuu toisella ja vakuutusarvo jonkin verran alenee, riittää kirjallinen ilmoitus opetus- ja kulttuuriministeriölle. Sen sijaan pienikin vakuutusarvon lisääntyminen valtioneuvostoaikana myöntämisen jälkeen aiheuttaa lisäpäätöksen tekemisen.

5.5. Menettelyn julkisuus / luottamuksellisuus

Hakemus on julkinen. Valtioneuvoston summa ei sen sijaan ole julkinen. Hakemuksessa olevia kuljetuksia, turvallisuutta, vakuutusarvoja tai teosten omistussuhteita koskevia tietoja käsitellään ministeriössä ja valtioneuvostolautakunnassa luottamuksellisina tietoina. Turvallisuussyistä myös hakijan on syytä huolehtia siitä, että edellä mainitut tiedot tulevat mahdollisimman suppean henkilöpiirin tietoon. Turvallisuussyistä niitä ei tulisi myöskään lähettää sähköpostilla.

6. VAKUUTUSARVO

Valtioneuvostoaikana voi saada enintään näyttelyesineiden vakuutusarvon määräisenä. Taide- tai kulttuurihistoriallisen esineiden vakuutusarvona pyritään joskus käyttämään arvionvaraista määrää, jonka esineen omistaja ilmoittaa hakijan pyynnöstä. Se ei aina tarkoita sitä, että näyttelyesine olisi tosiasiallisesti vakuutettu tai edes vakuutettavissa tästä arvosta. Näyttelyesineiden omistajien ilmoittamalla vakuutusarvoilla lienee taipumus olla enemmänkin maksimimääräisiä. Näyttelyn järjestäjän onkin syytä suhtautua niihin kriittisesti.

Vakuutusarvon suhde esimerkiksi käypään arvoon on joskus ongelmallinen. Näyttelyn järjestäjän on kuitenkin oman etunsa vuoksi pyrittävä huolellisesti arvioimaan hyväksymiensä ja opetus- ja kulttuuriministeriölle esittämiensä vakuutusarvojen oikeellisuutta, esimerkiksi sitä, myöntäisikö taidetta ammattimaisesti vakuuttava vakuutusyhtiö esineelle vakuutuksen ao. vakuutusarvosta.

Joidenkin ainoalaatuisten esineiden kohdalla ei ole olemassa relevanttia rahassa arvioitavaa arvoa. Näissä tapauksissa realistinen, hyväksytty vakuutusarvo lienee ainoa käyttökelpoinen vahinkotilanteessakin käytettävä arvo.

Opetus- ja kulttuuriministeriö ei ota hakemuksen käsittelyvaiheessa kantaa hakijan ilmoittamiin vakuutusarvoihin, sillä jokaisen esineen arvon määrit-

tely kirjallisen hakemuksen perusteella olisi mahdotonta, joten vastuu arvon oikeellisuudesta on hakijalla. Täysin ilmeisistä virhearvioinneista voidaan kuitenkin pyytää lisäselvitystä.

Korvaustilanteessa lähtökohtana on aina, että todellinen vahinko korvataan. Vahinko-tapahtuman johdosta ei korvata enempää kuin vahingon peittämiseksi tarvittava määrä. Vakuutusarvo ei sellaisenaan siis ole aina korvauksen lopullinen määrä. Mikäli esimerkiksi aitona pidetty taideteos vahingoittuu pahasti ja vaurion jälkeen tehtävän konservoinnin yhteydessä se osoittautuu jäljennökseksi, ei mahdollista arvonalennus-korvausta enää määritellä alkuperäisen teoksen vakuutusarvon pohjalta.

Mikäli korvaustilanteessa on perusteita epäillä, että valtioneuvoston hakemuksessa ilmoitettu vakuutusarvo ei vastaa teoksen käypää arvoa, mutta hakija tai teoksen omistaja pitää sitä edelleen oikeana, sovelletaan oikeudellisia, näyttövelvollisuutta koskevia sääntöjä. Näyttövelvollisuus on lähtökohtaisesti osapuolella, joka vetoaa siihen, että teoksen vakuutusarvo on asiantuntemattomasti tai vilpillisesti määritelty todellista käypää arvoa korkeammaksi.

7. NÄYTTELYSOPIMUS

Valtioneuvoston järjestelmä edellyttää, että jokaisen lainaksiantajan kanssa on tehtävä kirjallinen sopimus. Sopimukset tai sopimusmalli on liitettävä hakemukseen.

Näyttelysopimukset ovat usein taloudellisesti merkittäviä, monitahoisia velvoitteita sisältäviä kansainvälisiä sopimuksia. Niiden tekemisessä on syytä käyttää ammattiapua, esimerkiksi kaupungin lakimiehet voivat tarkastaa yksittäisiä sopimuksia ja neuvoa muutoinkin sopimusasioissa.

Sopimusmallien kritiikin käyttö on vaarallista. Jokainen näyttelysopimus on harkittava ja laadittava yksilöllisesti, joten yleispätevää mallia laajemmasta näyttelysopimuksesta ei ole tarkoituksenmukaista antaa. Yksinkertaiset teoslainasopimustilanteet ovat kuitenkin siinä määrin samankaltaisia, että suurimpien suomalaisten taidemuseoiden käyttämä lainasopimusmalli on niissä käyttökelpoinen.

Kohdat kunnon tarkastaminen, vahingonvaaran siirtyminen, korvattava vahinko ja menettely vahingotapauksissa ovat erityisen tärkeitä valtioneuvoston järjestelmän kannalta ja tässä mallisopimuksessa käytetty sanamuoto on kyllin yksiselitteinen ja tarkka. Sitä käyttämällä välttyy useimmiten lisäselvittelyiltä.

Näyttelysopimuksesta tulee käydä ilmi, että lainaksiantaja hyväksyy valtioneuvoston kaupallisen vakuutuksen sijasta. On myös tärkeää, että näyttelyn järjestäjä vertaa sopimusta valtioneuvoston ehtoihin ja säännöksiin. Mikäli nämä ovat joltain osin ristiriidassa, esimerkiksi näyttelyn järjestäjä on so-

pimuksessaan sitoutunut laajempaan vahingonkorvausvelvollisuuteen kuin mitä valtioneuvosto kattaa, jää vastuu näistä korvauksista näyttelyn järjestäjälle. Esimerkiksi jos museo allekirjoittaa näyttelysopimuksen, jonka mukaan esineen vahingoittuessa suoranaisten korjaus- yms. kustannusten lisäksi museo sitoutuu maksamaan lainaksiantajalle viivästymiskorvausta kunnes esine on palautettu, ei valtioneuvosto kata viivästyskorvauksia.

Jotta sopimuksesta tulisi asianmukainen eikä sen noudattaminen aiheuttaisi ongelmia, järjestäjän olisi hyvä ottaa omat asiantuntijansa mukaan sopimusvalmisteluihin ja varmistaa, että näyttelyn käytännön järjestäjillä on tarpeellinen tieto sopimusehdoista.

Sopimuksessa tai sen liitteessä on aina mainittava:

- Lainaksiantajan ilmoittama tai yhdessä sovittu vakuutusarvo
- Näyttelyesineen kunnon tarkastaminen niiden saavuttua näyttelyyn (joskus myös ennen lainaksiantoa) ja palautettaessa sekä tarkastuksen dokumentointitapa
- Mistä hetkestä näyttelyjärjestäjän vahingonvastuu näyttelyesineestä alkaa ja mihin hetkeen se päättyy. Mikäli käytetään esim. naulasta-naulaan / from nail to nail -tyyppisiä ehtoja, on varmistauduttava, että ehdon täsmällisestä sisällöstä ollaan yhtä mieltä
- Kenen vastuulla on kuljetusten järjestäminen ja niihin liittyvien sopimusten tekeminen. Usein on järkevää, että se, jolla on vahingonvastuu, vastaa myös vastuunsa aikaisista järjestelyistä
- Näyttelyesineiden olemassa oleva vakuutusturva ja sen mahdollinen ensisijaisuus/ toissijaisuus suhteessa valtioneuvostoon
- Korvattava vahinko esimerkiksi seuraavassa muodossa:

Valtioneuvostoon perusteella korvataan kohtuulliset konservointikustannukset ja muut vahingosta aiheutuneet suoranaiset kustannukset sekä mahdollinen konservoinnin jälkeinen arvonalennus tai tuhoutuneen tai hukatun esineen arvo. Vahingonkorvaus maksetaan lainaksiantajalle. Osittaisvahingossa vahingonkorvaus käsittää todelliset ja kohtuulliset konservointikustannukset.

Mikäli esineessä on konservoinnin jälkeen vahinkoja, korvataan niiden aiheuttama arvonalennus. Mikäli osapuolet eivät pääse yksimielisyyteen arvonalennuksen määrästä, sen määrittelee osapuolten hyväksymä itsenäinen asiantuntija. (Ks. liite x , laki ja asetus taidenäyttelyiden valtioneuvostosta).

Claim payment:

State indemnity covers the cost of reasonable conservation and other direct costs incurred from damage to the object and the possible remaining depreciation in the value of the object after conservation or the whole value of a lost object.

The stated damage or loss is paid to the borrower.

In the case of partial loss, the compensation consists of real and reasonable costs of conservation. If damage persists even after conservation, the depreciation of the commercial value of the object is also covered. In the case of dispute, the amount of depreciation of the value is determined by an independent arbitrator mutually agreeable to both parties.

In the case of total loss the compensation is based on the agreed value of the object. Any dispute shall be determined by an independent arbitrator mutually agreeable to both parties. (See also the full text of State indemnity, appendix X of this agreement).

- Lainaksiantajan velvollisuus ilmoittaa välittömästi teoksen paluukuljetuksen tai purkamisen aikana sattuneista vahingoista (esimerkiksi uhalla, että menettää oikeutensa vaatia korvausta) ja velvollisuus tehdä perusteltu korvausvaatimuksensa tietyssä kohtuullisessa ajassa
- Kansainvälisissä sopimuksissa on myös sovittava siitä minkä maan lainsäädäntöä sopimukseen sovelletaan ja miten ja missä sopimusriidat ratkaistaan. Riitojen ratkaisussa voidaan käyttää myös välimiesmenettelyä.
- Sopimukseen on liitettävä myös laki ja asetus valtioneuvoston päätöksellä.

8. KULJETUKSET

Kuljetuksissa voidaan käyttää ainoastaan taiteen kuljettamiseen erikoistuneen kuljetusliikkeen palveluksia tai museoiden omaa kuljetuskalustoa ja henkilöstöä. On varmistettava siitä, että kuljetussopimukseen tulee määräykset tarkoituksenmukaisen kaluston käyttämisestä ja kuljetettavien esineiden käsittelytavasta, esimerkiksi siitä kuka tai ketkä saavat käsitellä esineitä ja ehdoton kieltä pakkausten purkamisesta, ellei kuriiri tms. nimetty henkilö ole läsnä. Kuljetusliikkeen on myös varmistettava, että sen mahdollisesti käyttämät alihankkijat ovat luotettavia ja ovat selvillä kuljetussopimuksen määräyksistä. Kuljetusliike on velvoitettava välittömästi ilmoittamaan tapahtuneista vahingoista.

Kuljetuksen aikaisesta yhteydenpidosta ja muista turvamääräyksistä, esim. säännöllinen puheyhteys ja gps-paikannin, tulisi myös sopia sitä yksityiskohtaisemmin mitä arvokkaampi kuljetus on ja mitä hankalammat kuljetusolosuhteet ovat. Mikäli kuljetuksen arvo on yli 50 miljoonaa euroa, on kuljetukselle Suomessa järjestettävä poliisisaatto. Saatto on tilattava vähintään kuukausi ennen kuljetusta. Katso tarkemmat ohjeet ja yhteystiedot ministeriön internet-sivuilla www.minedu.fi olevasta sisäasiainministeriön kirjeestä. Ulkomaisista turvajärjestelyistä sovitaan tapauskohtaisesti erikseen.

Kuljetus ja siihen läheisesti liittyvä esineiden pakkaaminen, purkaminen ja paikoilleen asettaminen on valtioneuvoston turvallisuusjärjestelmästä kertyneiden kokemusten ja vahinkotilastojen perustella kaikkein riskialtuinta aikaa. Kaikkiin kuljetukseen liittyviin järjestelyihin on paneuduttava huolellisesti ja siihen liittyvät turvallisuusriskit on poistettava tai minimoitava.

Pääsääntönä on, että taide-esineiden käsittelyn hallitseva kuriiri on mukana kuljetuksessa. Hänen tehtävänä on henkilökohtaisesti valvoa kuljetuksen turvallisuutta sen kaikissa vaiheissa ja varmistaa, että taide-esineitä käsitellään asianmukaisesti. Kuriirin velvollisuutena on myös antaa ohjeita vahinkojen välttämiseksi ja minimoimiseksi uhkaavissa vaaratilanteissa. Paras kuriiri on kansainväliset taidekuljetukset hallitseva ammattikonservatori. Kuriirin ammattitaitovaatimus riippuu taide-esineiden laadusta, kuljetuksen arvosta, kuljetusvälineestä ja käytettävän kuljetusliikkeen henkilöstön ammattitaidosta. Hakemuksessa on mainittava kuriirin nimi ja ammatinimike. Pienten alle 40 000 euron arvoisten kuljetuserien osalta kuriiri-vaatimuksesta voidaan poiketa.

Valtioneuvoston hakemukseen liitettävää kuljetussuunnitelmaa on käsiteltävä salaisena eikä sen tietoja saa antaa ulkopuolisten käsiin missään vaiheessa. Kuljetussuunnitelmasta on selvittävä seuraavat kuljetuseriaatteet:

- Kuljetusreitti mahdollisine lepo- ja yöpymispaikkoineen
- Kuljetusaikataulu (päivämääriä ja kellonaikoja ei ilmoiteta)
- Kuljetuserät
- Kuljetusvälineet (esim. lentoyhtiö, laivareitti ja maakuljetuksissa ilmajousitettu, taiteen kuljettamiseen varusteltu auto),
- Kuljetusliike ja kuljetuksen aikaiset turvatoimet
- Mahdollinen kuriiri ja mitä osapuolta hän edustaa (kuljetuksessa on oltava mukana vähintään kaksi henkilöä, ellei kyseessä ole yksittäinen, vakuutusarvoltaan vähäinen kotimaankuljetus)
- Mahdollinen erityisvartiointi sekä Suomessa (yli 50 milj. euroa) että ulkomailla.

Esineiden lastaamisesta ja purkamisesta on selvittävää keiden toimesta ja vastuulla se tapahtuu ja ketkä mahdollisesti valvovat tilannetta. Pakkaustavasta ja -materiaalista voidaan tarvittaessa vaatia selvitys.

9. KUNTOTARKASTUS JA KONSERVOINTIPALVELUIDEN KÄYTTÖ

Valtiontakuu ei ole voimassa tehtäessä varsinaisia konservointitoimenpiteitä, vähäiset taideteoksen huoltoon ja suojaamiseen liittyvät toimenpiteet sen sijaan kuuluvat valtioneuvoston piiriin.

Kuntotarkastusten oikea suorittaminen ja pöytäkirjaaminen on olennaisen tärkeää vahinkojen selvittämisen kannalta.

Hakemuksessa on aina oltava yksityiskohtainen selvitys kuntoraportoinnin suorittamistavasta, josta selviää:

- Ammattitaitoisen konservaattorin nimi ja erikoistumisala, taideteosten osalta taidekonservaattori ja kulttuuriesineistön osalta esinekonservaattori jne.
- Missä vaiheessa ja keiden läsnä ollessa kuntoraportit tehdään.
* tähdellä merkityt ovat aina pakollisia tarkastuksia:

Lainaksiantaja-museossa ennen esineen pakkaamista omistajan konservaattorin tai rekistraattorin toimesta.

*Lainaksisaajan luona välittömästi pakkauksen purkamisen jälkeen näyttelyn konservaattorin ja/tai kuriirin toimesta, joka edustaa valtioneuvoston hakijaa. Tämä on pakollinen perustarkastus ja koskee kaikkia teoksia. Tämä kuntoraportti on sitova dokumentti teoksen kunnon ja korvausvaatimukset perustuvat sen merkintöihin.

*Lainaksisaajan luona näyttelyn päätyttyä pakollinen lopputarkastus, jonka tekee valtioneuvoston hakijan konservaattori lainanantajan kuriirin läsnä ollessa.

Esineen palaututtua takaisin lainaksiantajalle.

Kuntoraporttien on oltava päivätty, keskenään vertailukelpoiset ja sellaiset, että niistä selviää esineen kunto sen saapuessa näyttelytilaan ja siinä tapahtuneet mahdolliset muutokset, näyttelystä lähtökunto sekä kunto takaisinluovutushetkellä. Takaisinluovutuskunnon tarkistaa yleensä lainaksiantaja-museon oma konservaattori. Mikäli takaisinluovutuskunnon tarkastusta ei ole muutoin järjestettävissä, lainaksiantajan kanssa voidaan esimerkiksi sopia, että esine katsotaan palautetuksi lähtötarkastusraportin mukaisessa

kunnossa, ellei lainaksiantaja kirjallisesti raportoi vahingosta välittömästi pakkauksen purkamisen jälkeen.

Mikäli hakijalla ei ole omia konservointipalveluita, ne on hankittava kyseiseen esineistöön perehtyneeltä ammattikonservaattorilta. Toimeksiannon laajuudesta ja vastuukysymyksistä ei synny epätietoisuutta, mikäli sopimus on tehty kirjallisesti ja kyllin yksityiskohtaisesti. Sopimus on liitettävä valtioneuvoston hakemukseen.

Konservaattorin asianmukainen käyttö jo näyttelyn suunnitteluvaiheessa voi ennakolta vähentää näyttelyesineiden vahingoittumisen riskiä. Mikäli näyttelyesineiden siirrettävyys ja kuljetettavuus ei ole itsestään selvää, esineet on asian selvittämiseksi arvioitettava kyseiseen esineistöön perehtyneellä konservaattorilta. Konservaattori valitsee kuljetukseen sopivat esineet ja määrittelee niille sopivan käsittely-, pakkaus- ja kuljetustavan.

Vitriinien, jalustojen ja näyttelyrakenteiden suunnittelussa olisi myös kuuluttava konservaattorin mielipidettä. Suunnittelijoilla ei ole yleensä riittävää tietämystä esineiden turvallisesta säilytyksestä ja näytteillepanosta. Konservaattorin mielipiteen kysyminen on usein myöhäistä, kun kalliit ratkaisut on jo tehty.

10. RAKENTEELLINEN SUOJAUS, PALO- JA RIKOSTURVALLISUUS

10.1. Näyttelytilat

Valtioneuvoston myönnetään vain sellaisiin näyttelytiloihin, jotka rakenteeltaan ja yleiseltä turvallisuustasoltaan täyttävät museoille asetettavat kriteerit ja ovat pysyvästi näyttelytoimintaan tarkoitettuja.

Näyttelytilojen katsotaan olevan "pysyvästi näyttelytoimintaan tarkoitettuja" tiloja, kun ne täyttävät muun muassa seuraavat edellytykset:

- 1) Näyttelytilalle on laadittu pelastussuunnitelma, jonka tiedot ovat ajan tasalla. Henkilöstö on perehdytetty suunnitelmaan, sille on annettu turvallisuuskoulutusta ja koulutusta suunnitelman keskeisistä osista. Turvallisuusorganisaatio on nimetty ja koulutettu tehtäviinsä
- 2) Tilojen murtohälytysjärjestelmä on FK:n "Murtohälytysjärjestelmät ja -palvelut" -ohjeen mukaisesti taso 4, ja järjestelmä on toiminnassa myös ennen näyttelyn avaamista
- 3) Näyttelytiloissa on automaattinen paloilmoitin ja/tai automaattinen sammutuslaitteisto

- 4) Näyttelytiloissa on FK:n ”K-menetelmä” -ohjeen mukaan toteutettu tallentava kamera-valvontajärjestelmä ja
- 5) Näyttelytilat on suojattu vähintään FK:n ”Rakenteellinen murto-suojeluohje 2” ohjeen mukaisesti.

FK:n ohjeet löytyvät mm. sivuilta www.vahingontorjunta.fi

Mikäli hakijamuseo on toimittanut museon pohjapiirroksen ja leikkauspiirroksen aikaisemmin opetus- ja kulttuuriministeriölle eikä rakenteisiin ole tehty muutoksia, ei piirroksia tarvitse lähettää jokaisen hakemuksen yhteydessä. Riittää, viitataan päivämäärään, jolloin piirrokset on toimitettu ja ilmoitetaan, että muutoksia ei ole tehty.

Näyttelykohtaisista rakennelmista on aina esitettävä selvitys. Varsinaisen näyttelytilan pohjapiirros, johon mahdolliset näyttelykohtaiset rakenteet on merkitty, on liitettävä hakemukseen.

10.2. Paloturvallisuus

Pelastuslaissa ja valtioneuvoston asetuksessa pelastustoimesta määrätään mm. rakennusten ja laitteiden käyttöturvallisuuden ylläpitämisestä. Laki pelastustoimen laitteista tuli voimaan helmikuussa 2007. Sen mukaan automaattiset palonilmoittimet ja sammutuslaitteistot on suunniteltava ja asennettava niin, että ne toimivat asianmukaisesti ja luotettavasti, eivätkä aiheuta vaaraa ihmisille, omaisuudelle tai ympäristölle. Laitteiston suunnittelussa ja asennuksessa on otettava huomioon laitteiston ja asennuskohteen käyttötarkoitus. Edellä mainitut laitteistot on huollettava ja tarkastettava siten, että laitteistot täyttävät niille säädetyt vaatimukset käyttökänsä ajan. Käsisammuttimet on huollettava ja tarkastettava sammuttimien turvallisuuden ja toimintavarmuuden varmistavalla tavalla.

Näyttelytilat ovat kokoontumistiloja, joissa palotarkastus on suoritettava kerran vuodessa. Palotarkastuksen suorittaa aluepelastuslaitoksen pelastusviranomainen, useimmiten palotarkastaja. Paloturvallisuuslaitteistoja voivat tarkastaa Turvatekniikan keskuksen hyväksymät tarkastuslaitokset.

Pelastussuunnitelma tulee olla ajan tasalla. Sen laatimisesta saa ohjeita esimerkiksi Suomen pelastusalan keskusjärjestön laatimasta opaskirjasta ”Pelastussuunnitelma, opas yritykselle ja laitokselle”.

Näyttelytilojen ja välivarastojen paloturvallisuudesta on esitettävä selvitys, jossa on:

- 1) Näyttelytilojen ja välivarastojen paloturvallisuuslaitteiden ja järjestelyjen yleiskuvaus. Tätä kuvausta hakijan ei tarvitse esittää joka kerta valtioneuvoston hakiessaan. Mikäli järjestelyissä ei ole tapahtunut muutoksia, hakija ilmoittaa lomakkeella vain päivämäärän, jolloin yleiskuvaus on toimitettu opetus- ja kulttuuriministeriölle.

Uusi yleiskuvaus toimitetaan ministeriölle, mikäli järjestelyjä on muutettu

- 2) Palotarkastuspöytäkirja, joka on korkeintaan vuoden vanha näyttelyn päättyessä
- 3) Alkusammutuskaluston tarkastuspöytäkirja, joka on korkeintaan kahden vuoden vanha näyttelyn päättyessä
- 4) Mahdollisen automaattisen paloilmoittimen tarkastuspöytäkirja, joka on korkeintaan kolmen vuoden vanha näyttelyn päättyessä
- 5) Automaattisen sammutuslaitteiston tarkastuspöytäkirja, joka on korkeintaan kahden vuoden vanha näyttelyn päättyessä
- 6) Selvitys pelastussuunnitelmasta. Pelastussuunnitelmaa ei tarvitse esittää valtioneuvostokunnalle jokaisen hakemuksen yhteydessä, riittää kun se on kerran esitetty ja hakemuksessa ilmoitetaan esittämispäivämäärä. Pelastussuunnitelman muutoksista tulee ilmoittaa. Aluepelastuslaitoksen pelastusviranomaisen tarkastaa pelastussuunnitelman palotarkastuksen yhteydessä.

Edellä mainitut tarkastukset ovat lakisääteisiä ja niiden tulee kattaa koko kiinteistö.

10.3. Rikosturvallisuus

- 1) Hakijan on toimitettava opetus- ja kulttuuriministeriölle yleiskuvaus näyttelytilojen ja välivarastojen rikosturvallisuudesta. Mikäli järjestelyjä on muutettu, on ministeriölle toimitettava uusi yleiskuvaus.
- 2) Jokaiseen hakemukseen liitetään näyttelykohtainen rikosturvallisuusjärjestelmien tarkastuspöytäkirja, joka on korkeintaan vuoden vanha laskettuna näyttelyn päättymisestä. Mikäli näyttelyssä on pienesineitä, on niiden turvaamiseksi käytettävä lukittuja vitriinejä.

Ministeriön internet-sivuilla www.minedu.fi on malli rikosilmoitinlaitteiden tarkastuspöytäkirjasta.

Näyttelyalueen valvonta hoidetaan kameravalvonnalla niin, ettei näyttelytilaan synny katvealueita. Henkilövalvonnasta huolehtivat kaksi tai useampia valvojia, joilla on vähintään väliaikaisen vartijan peruskoulutus. Näyttelytilojen rakenne ja näyttelyn koko ratkaisevat henkilövalvojen tarpeen.

10.4. Varastointi

Mikäli teoksia varastoidaan ennen näyttelyn avaamista tai sen päättymisen jälkeen hakijamuseon omissa varastotiloissa, on palo- ja rikosturvallisuus-selvityksissä mainittava nämäkin tilat.

Mikäli väliavarastointi tapahtuu muissa tiloissa, niiden palo- ja rikosturvallisuudesta on esitettävä samantasoinen selvitys kuin näyttelytiloistakin, eli tarkastuspöytäkirjat ja yleiskuvaus ks. asianomaiset kohdat.

10.5. Ulkomaisissa museoissa järjestettävät näyttelyt

Kaikkia tässä ohjeessa mainittuja selvityksiä ei ole aivan tässä esitettyssä muodossa saatavissa ulkomaisista museoista, joissa pidettäviin näyttelyihin valtioneuvoston takuuta haetaan. Niiden osalta sovelletaan asianomaisen maan kansainvälisiä näyttelyitä järjestävien johtavien museoiden vakiintunutta käytäntöä. Tarvittaessa valtioneuvoston takuuta antaa tarkempia ohjeita hankittavasta selvityksestä.

11. SEURANTA

Näyttelyn järjestäjän on näyttelyn päättyttyä toimitettava opetus- ja kulttuuriministeriölle päätöksen liitteenä oleva seurantalomake sekä kaksi kappaletta näyttelyn luettelo, jotta ministeriöllä on mahdollisuus todeta näyttelyn toteutuneen suunnitelmien mukaan. Lomakkeella saatuja tietoja käytetään apuna järjestelmän kehittämisessä.

12. VAHINKOJEN SELVITTÄMINEN JA KORVAAMINEN

Kaikista sattuneista vahingoista on aina ilmoitettava opetus- ja kulttuuriministeriölle.

Vahinkoilmoituslomake on saatavana opetus- ja kulttuuriministeriön internet-sivulta osoitteesta www.minedu.fi. On tärkeää, että ilmoitus tehdään myös niistä vahingoista, joiden on arvioitu jäävän alle omavastuun mm. siitä syystä, että vahinko voi myöhemmin osoittautua arvioitua suuremmaksi. Merkittävistä vahingoista on ilmoitettava välittömästi, esimerkiksi puhelimitse, jotta ministeriö voi päättää mahdollisista kiireellisistä toimenpiteistä vahingon rajoittamiseksi ja arvioimiseksi.

Toimintaohje vahinkotapauksissa:

- 1) Lisävahinkojen syntymisen estäminen ja vahingon rajoittaminen
- 2) Huolehtiminen vahingon nopeasta ja asiantuntevasta tarkastamisesta ja dokumentoinnista

- 3) Välitön ilmoitus opetus- ja kulttuuriministeriölle kaikista vahingoista
- 4) Vahingon asiantunteva arviointi (yksityiskohdat riippuvat sopimuksesta ja tapauksesta)
- 5) Konservoinnista huolehtiminen
- 6) Lopullisen vahingon asiantunteva arviointi
- 7) Korvaushakemuksen tekeminen opetus- ja kulttuuriministeriölle.

Mikäli kokonaan korvattu (esim. kadonnut tai varastettu) näyttelyesine saadaan takaisin, on korvauksen saajan välittömästi otettava yhteyttä opetus- ja kulttuuriministeriöön sen sopimiseksi miten korvaussumma palautetaan.

13. MISTÄ APUA JA NEUVOJA

Moniin näyttelyihin liittyy erikseen selvitettäviä kysymyksiä, joita tässä oppaassa ei ole voitu ottaa huomioon.

Hakemuksiin ja vahinkotapauksiin liittyviin kysymyksiin vastaavat sekä opetus- ja kulttuuriministeriön virkamiehet että lautakunnan sihteeri.

Ennen hakemuksen jättämistä kyselyihin vastaa pääsääntöisesti opetus- ja kulttuuriministeriön valtioneuvoston asiantuntijayksikön virkamies. Hakemuksen jättämisen jälkeen asia siirtyy valtioneuvoston lautakunnan käsittelyyn, jolloin on parasta ottaa yhteyttä lautakunnan sihteeriin.

Tämän ohjeen antamishetkellä valtioneuvoston asiantuntijayksikön virkamies:

Opetus- ja kulttuuriministeriössä kulttuuriasianneuvos Tiina Eerikäinen
puh. 09-160 77483, telefax 09-160 77144,
sähköposti: tiina.eerikainen@minedu.fi
postiosoite: PL 29, 00023 Valtioneuvosto

Valtioneuvoston lautakunnan sihteerinä varatuomari Kirsti Enäjärvi,
osoite: Kartanontie 9 A 21, 00330 Helsinki,
puh. 040-543 9880, telefax 09-482 021,
sähköposti: kirsti.enajarvi@kolumbus.fi

Sähköposti on suositeltavin yhteydenpitoväline.